

การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมตามการรับรู้ ของนักศึกษาพยาบาลผ่านกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคม Perceived Ethical Development Behavior in Nursing Students Using the Community Academic Service

จิตติพร ศรีสะเกตุ*
Jittiporn Srisaket*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดประสิทธิผลของการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาลและเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช จำนวน 156 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมก่อน-หลังเข้าร่วมกิจกรรม ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ (Paired t-test)

ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวมนักศึกษาพยาบาลมีค่าคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก และพฤติกรรมจริยธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 3.37$, $S.D. = 0.37$, $\bar{X} = 3.72$, $S.D. = 0.25$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ผลการศึกษานี้สรุปได้ว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการผ่านกิจกรรมบริการวิชาการสามารถพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลได้ โดยเฉพาะการยอมรับผลการกระทำของตนเอง ซึ่งอยู่ในด้านความรับผิดชอบ ซึ่งมาจากการสรุปผลการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิด ดังนั้นการเรียนรู้จากการลงมือทำจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจริยธรรมและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล

คำสำคัญ: การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม นักศึกษาพยาบาล การบริการวิชาการแก่สังคม

* อาจารย์พยาบาล ภาควิชาบริหารการพยาบาลและพัฒนาวิชาชีพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช

* Nurse instructor, Department of Nursing Administrative and Professional Developing at Boromarajonani College of Nursing Buddhachinaraj

Abstract

The objective of this quasi-experimental research was to study the effectiveness of integrating the teaching of academic services to develop ethical behaviors in nursing students and compare ethical behaviors between before and after the activity. This study was conducted through 156 nursing students from Boromarajonani College of Nursing Buddhachinaraj by purposive sampling. The data were collected using ethics behavior questionnaires for before and after the activity. Data were analyzed using descriptive statistics comprising percentage, mean, standard deviation, and paired t-test.

The results show that the overall scores of the ethical behaviors of nursing students were very good and ethical behaviors were statistically significant better than those before the program ($\bar{X} = 3.37$, S.D = 0.37, $\bar{X} = 3.72$ S.D = 0.25, respectively) (p value < .001).

The finding of this study concluded that the integrated teaching method using community academic service can improve ethics behavior in nursing students especially the acceptance of their actions in responsibility because the students were assigned to prepare the activities and work with real situations. Moreover, the activity of summarizing was done by reflective thinking. Hence, learning by doing is the best practice for better changing behavior and developing the desired behavior in nursing students.

Keywords: ethic behaviors development, nursing student, community academic service

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พยาบาลวิชาชีพได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ถูกคาดหวังจากสังคมสูงในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม พยาบาลจะต้องสามารถที่จะแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการได้เหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของจริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่พึงงามของบุคคลทั้งกาย วาจา และใจ โดยอยู่บนพื้นฐานประเพณี กฎหมาย ศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยม วัฒนธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ¹ ดังนั้น บุคคลที่มีจริยธรรมย่อมมีพฤติกรรมที่พึงงาม ซึ่งวิชาชีพพยาบาลจะถูกควบคุมพฤติกรรมให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยต้องแสดงพฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสม ทำงานตามมาตรฐานที่วิชาชีพกำหนด ตอบสนองความต้องการของประชาชนและให้บริการอย่างปลอดภัย² ซึ่งการที่พยาบาลจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีคุณธรรมจริยธรรมนั้นย่อมมาจากการปลูกฝังในเนื้อหาสาระและการพัฒนาพฤติกรรมตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาของวารุณี มีเจริญ³ พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมไม่สุภาพขณะฝึกปฏิบัติงาน ได้แก่ ทัศนสภาพแสดงกริยาไม่สุภาพ พูดจาไม่ไพเราะกับผู้ป่วยและญาติ การตอบคำถาม ญาติซ้ำๆ ในกรณีที่แพทย์ไม่ได้มาตรวจเยี่ยมผู้ป่วย และกลัวว่าตนเองจะได้รับอันตรายจากการดูแลผู้ป่วย จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมโดยเฉพาะด้านจริยธรรมก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาและไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในอนาคต เพราะเมื่อจบไปเป็นพยาบาลแล้วจำเป็นต้องให้บริการกับผู้รับบริการซึ่งต่างก็มีความหลากหลาย ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภค หรือแม้กระทั่งพฤติกรรม

การดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งในปัจจุบันนี้การดำเนินการในการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมตามสถานศึกษาต่างๆ ก็ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเชื่อว่าการปลูกฝังในขณะที่ยังเป็นเยาวชนจะสามารถขัดเกลาให้เด็กเป็นคนดีได้ในอนาคตและสามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

อย่างไรก็ตามการขัดเกลาเหล่านี้ก็ควรมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จากนโยบายสู่การปฏิบัติ ของพรทิพย์ อันทิวโรทัย⁴ โดยการศึกษาผ่านงานวิจัย 4 เรื่อง พบว่าคุณธรรมในสังคมไทยที่มีการประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำที่สุดทั้งหมด 9 ประการ ได้แก่ ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความข่มใจ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง การมีสติสัมปชัญญะ นอกจากนี้การศึกษายังพบอีกว่าการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มเยาวชนควรจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือให้เยาวชนเหล่านี้ได้ลงมือปฏิบัติในสภาพจริงเป็นประสบการณ์เรียนรู้ทางตรงซึ่งจะช่วยให้นักเรียนหรือเยาวชนได้นำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างเป็นรูปธรรม ในสายวิชาชีพการพยาบาล เช่น การปลูกฝังให้นักศึกษาพยาบาลได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านการมีประสบการณ์ตรงจะสามารถช่วยให้นักศึกษานำไปต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในอนาคตได้ซึ่งสอดคล้องกับบทความวิชาการของ สิริยา สัมมาวาจา และ ประพิศ จันทรพฤษา⁵ ที่ได้ทำโครงการทำความดีเพื่อสังคม เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในนักศึกษาพยาบาล โดยผ่านกิจกรรมกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม ผลการดำเนินโครงการพบว่านักศึกษาที่

ได้ทำโครงการมีความตระหนักรู้ในการทำ ความดี และการปฏิบัติตนในทิศทางที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมแล้วนักศึกษาเสริมสร้างการมีจิตอาสา สร้างจิตสำนึกรักที่จะรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งพฤติกรรม เหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

จะเห็นได้ว่าการที่จะปลูกฝังให้เยาวชนเป็น คนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ประสบความสำเร็จ นั้นเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ใช่คำสอน ของครูอาจารย์เพียงเท่านั้นแต่คาดหวังว่าจะ มาจากการให้นักศึกษาได้เข้าไปมีประสบการณ์ตรง กับสิ่งที่ปรากฏในสังคมด้วยกิจกรรมการเรียน การสอนที่เป็นแบบโครงการ กิจกรรม หรืออาจจะมา จากการให้บริการวิชาการ โดยจะเห็นได้จากผลงาน วิจัยของ สุรางคนา ณ นคร⁶ ที่ได้ศึกษาแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ สังคมผ่านการบริการวิชาการแก่สังคม ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมสามารถใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา ซึ่งรูปแบบ กิจกรรมเน้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำความ รู้จักกับสถานการณ์จริงในสังคม ร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหาหรือความต้องการของสังคมและให้นักศึกษา สามารถช่วยเหลือได้ตามบทบาทหน้าที่ของพลเมือง โดยนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการบริการสังคม ซึ่งจากกิจกรรมทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จาก การลงมือช่วยเหลือสังคมจริง และทำให้เข้าใจสภาพ สังคมมากขึ้น จะเห็นว่าการเรียนการสอนใน ปัจจุบันโดยเฉพาะหมวดวิชาที่ต้องการพัฒนาใน ด้านพฤติกรรมของนักศึกษาจะไม่เพียงแค่สอน จากตำราเท่านั้นหรือเน้นวิชาการมากเกินไปแต่ ควรจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้มีประสบ-

การณ์ตรง เรียนรู้จากบริบทของสังคมจริงและนำ ไปวิเคราะห์ประยุกต์เป็นแนวทางการพัฒนา พฤติกรรมของตนเองต่อไป

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตพยาบาลยังต้องผลิตบัณฑิต ให้มีคุณภาพ นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ด้านการพยาบาลแล้ว ยังต้องมีคุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์ที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ พยาบาล โดยเฉพาะด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพในการดำรงตนและการ ปฏิบัติงาน ประกอบกับปัญหาที่พบจากสถิติ พฤติกรรมที่กระทำผิดของนักศึกษาพยาบาล พบ ว่านักศึกษาไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบการเข้าหอพัก ของวิทยาลัยฯ ร้อยละ 14.41 ของนักศึกษาทั้งหมด โดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มี จำนวนนักศึกษาที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ วิทยาลัยถึง 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.64 ซึ่งมี จำนวนที่มากกว่าชั้นปีอื่นๆ นอกจากนี้จากการสังเกต การเข้าห้องเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ยังพบว่านักศึกษาเข้าเรียนไม่ตรงเวลา ร้อยละ 13.46 และมีแนวโน้มมาสายอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงจัดการเรียนการสอน ให้นักศึกษาพยาบาลทำโครงการบูรณาการบริการ วิชาการกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพพยาบาล โดยให้ นักศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กนักเรียนให้มี คุณธรรม จริยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้ประสบการณ์จริงและ เกิดการพัฒนาด้านจริยธรรม และสามารถนำไป ใช้ในการประกอบวิชาชีพและการดำเนินชีวิตใน อนาคตได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวัดประสิทธิผลของการใช้กิจกรรมการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาล

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกับหลังเข้าร่วมกิจกรรมการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ

สมมติฐานการวิจัย

1. การใช้กิจกรรมการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการสามารถพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมนักศึกษาพยาบาลให้อยู่ในระดับดีได้

2. พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมกิจกรรมการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ที่กำลังศึกษาอยู่ในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพ

กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาพยาบาล ศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ที่กำลังศึกษาอยู่ในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพ จำนวน

156 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 เครื่องมือ คือ 1) รูปแบบกิจกรรมการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ โดยรูปแบบกิจกรรมแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของเด็กไทยในปัจจุบัน นำเสนอผลการวิเคราะห์และแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ระยะที่ 2 ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนประถมปีที่ 1-5 จำนวน 121 คน ระยะที่ 3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กไทย และสะท้อนคิดพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของตนเอง โดยใช้ระยะเวลาในการทำโครงการ 8 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2557-เดือนกุมภาพันธ์ 2558 2) แบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบประเมินทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรมของสำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา (TQF) จำนวน 22 ข้อ โดยมีพฤติกรรมในการวัด 5 ด้าน ได้แก่ 1) การแยกแยะความดี ความถูกต้อง 2) การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 3) ความรับผิดชอบ 4) ความมีระเบียบวินัยและซื่อสัตย์ และ 5) การเป็นแบบอย่างที่ดี ของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's scale) โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน 4 ระดับ โดยคิดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม แบ่งเป็น ดีมาก ดี ปานกลางและควรปรับปรุง ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ความตรงของเนื้อหา (validity)

โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำนึงความเหมาะสมทางด้านภาษาของข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่า OIC พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าได้คุณภาพตามเกณฑ์ คือ 0.8 -1.0 หลังจากนั้นนำข้อคำถามมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งชุด โดยใช้สูตรของ Cronbach's Alpha coefficients : ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม โดยก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างได้รับคำชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับ พร้อมทั้งลงนามในแบบแสดงความยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถสอบถามข้อสงสัยได้ตลอดการทำแบบสอบถาม นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถถอนตัวจากการวิจัยนี้ได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใดๆ การรักษาความลับของข้อมูลในแบบสอบถามโดยจะไม่มีการเปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูลและมีการใช้รหัสในการลงข้อมูล ข้อมูลจะถูกเก็บในสถานที่ที่ปลอดภัยที่บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงได้นอกจากผู้วิจัยเท่านั้น ข้อมูลจะถูกทำลายเมื่อผลการศึกษามีการตีพิมพ์ และการนำเสนอผลการศึกษา

วิจัยจะอยู่ในรูปของภาพรวมของข้อมูลเท่านั้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. ขั้นตอนเตรียมดำเนินการ

1. ศึกษาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนิสิต นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาและเยาวชนไทยที่สร้างปัญหาให้กับประเทศชาติ และศึกษาหลักสูตรลักษณะรายวิชา สมรรถนะของนักศึกษาและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยเฉพาะของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ รวมไปถึงศึกษาลักษณะของรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพพยาบาล
2. ประชุมร่วมกันระหว่างทีมผู้สอนกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดกิจกรรมบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย
3. วางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงโดยการออกแบบกิจกรรมบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการและการวิจัย
4. เขียนโครงการวิจัยเพื่อขออนุมัติดำเนินการและขอทุนสนับสนุนโครงการ

ข. ขั้นตอนดำเนินการ

1. ประชุมนิเทศนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเพื่อแบ่งกลุ่มและชี้แจงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกับการบริการวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและการวิจัย
2. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามการรับรู้ของนักศึกษา ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการโดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

- สัปดาห์ที่ 1 และ 2 ครูบรรยาย เรื่องจริยธรรมกับวิชาชีพพยาบาล โดยมีหัวข้อหลักคือจริยธรรมบุคคลทั่วไป จริยธรรมวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะและคุณค่าของวิชาชีพพยาบาล จำนวน 5 ชั่วโมง

- สัปดาห์ที่ 3 ครูให้นักศึกษาวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กไทยในปัจจุบัน โดยให้วิเคราะห์เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 จำนวน 121 คน และนำเสนอผลการวิเคราะห์และแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูให้ข้อเสนอแนะและให้นักศึกษาปรับแก้รูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

ระยะที่ 2

- สัปดาห์ที่ 4-7 ครูให้นักศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 จำนวน 121 คน โดยแบ่งนักศึกษาและนักเรียนออกเป็น 9 กลุ่ม ดำเนินการทำกิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมหนูน้อยผู้เสียสละวาดรูป กิจกรรมลอดพิเศษสร้างความสามัคคี กิจกรรมส่งต่อลูกโป่งใส่น้ำสร้างความซื่อสัตย์ กิจกรรมพื้พาน้องมุ่งสู่คุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมสมุดบันทึกความดี กิจกรรมแยกขยะ กิจกรรมเด็กไทยตรงต่อเวลารักขานินย กิจกรรมละครเด็กเอ๋ยเด็กดี และกิจกรรมแชร์ความดีให้พี่ๆน้องๆ

- หลังจากทำกิจกรรมทุกครั้งครูจะให้นักศึกษา

สะท้อนถึงกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กๆ ทบทวนจุดเด่นและสิ่งที่ต้องพัฒนาจริยธรรมของตนเอง

ระยะที่ 3

- สัปดาห์ที่ 8 นักศึกษาใช้แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมหลังจากนั้นสรุปและถอดบทเรียนร่วมกันถึงสิ่งที่ได้จากการบริการวิชาการครั้งนี้ ครูสะท้อนผลการประเมินให้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรม

- ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องและทำการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลการวิจัย และสรุปผลรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. ข้อมูลประสิทธิภาพของกิจกรรมการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการโดยวัดพฤติกรรมจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมกิจกรรม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$)

2. ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรม 5 ด้านก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน Paired t-test

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพฤติกรรมจริยธรรม

นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.37$, S.D = 0.45) และ ($\bar{X} = 3.73$, S.D = 0.32) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมก่อนทำกิจกรรมด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับดีมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.47$, S.D = 0.41) ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.25$,

S.D = 0.47) ซึ่งอยู่ในระดับดี ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมหลังทำกิจกรรมพบว่าด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับดีมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.27) ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดยังคงเป็นด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 0.35) แต่ก็ยังอยู่ในระดับดีมาก

ผลการประเมินพฤติกรรมจริยธรรมก่อนและหลังทำกิจกรรมพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกันคือ ยอมรับผลการกระทำของตนเอง ซึ่งอยู่ในด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 0.56, $\bar{X} = 3.85$, S.D = 0.35) และอยู่ในระดับดีมากตามลำดับ ส่วนพฤติกรรม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังทำกิจกรรม โดยจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม (N=156)

พฤติกรรมจริยธรรม	ก่อนทำกิจกรรม			หลังทำกิจกรรม		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับพฤติกรรม	$\bar{x}$	S.D	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านการแยกแยะความดี ความถูกต้อง	3.37	0.46	ดีมาก	3.74	0.34	ดีมาก
2. ด้านการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	3.31	0.51	ดีมาก	3.75	0.35	ดีมาก
3. ด้านความรับผิดชอบ	3.45	0.42	ดีมาก	3.79	0.27	ดีมาก
4. ด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์	3.47	0.41	ดีมาก	3.73	0.29	ดีมาก
5. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	3.25	0.47	ดี	3.63	0.35	ดีมาก
โดยรวมทุกด้าน	3.37	0.45	ดีมาก	3.73	0.32	ดีมาก

จริยธรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้งก่อนทำกิจกรรมและหลังทำกิจกรรม ได้แก่ การดำเนินชีวิตด้วยความประหยัด เลือกใช้ทรัพยากรอย่าง

คุ้มค่า ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.00$, S.D = 0.75, $\bar{X} = 3.40$, S.D = 0.61) ซึ่งอยู่ในระดับดีและดีมากตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ก่อน และหลังทำกิจกรรมโดยจำแนกเป็นรายข้อ (N=156)

พฤติกรรมจริยธรรม	ก่อนทำกิจกรรม			หลังทำกิจกรรม		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D	ระดับพฤติกรรม
การแยกแยะความดี ความถูกต้อง						
1. เข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องรับผิดชอบตรงตามเวลา	3.22	0.68	ดี	3.74	0.45	ดีมาก
2. มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องร้องขอ	3.44	0.57	ดีมาก	3.75	0.45	ดีมาก
3. เลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามและสังคมยอมรับ	3.45	0.60	ดีมาก	3.74	0.47	ดีมาก
การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์						
4. ฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นอย่างเข้าใจ	3.31	0.67	ดีมาก	3.76	0.43	ดีมาก
5. ยอมรับพฤติกรรมของบุคคลอื่นบนพื้นฐานของข้อมูลตามความจริง	3.28	0.60	ดีมาก	3.72	0.48	ดีมาก
6. ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.35	0.66	ดีมาก	3.76	0.44	ดีมาก
มีความรับผิดชอบ						
7. ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด	3.40	0.63	ดีมาก	3.76	0.43	ดีมาก
8. ยอมรับ ข้อเสนอแนะและคำแนะนำ	3.55	0.56	ดีมาก	3.83	0.38	ดีมาก
9. ติดตามและปรับปรุงสิ่งที่ตนเองกระทำเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี	3.24	0.61	ดี	3.67	0.48	ดีมาก
10. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง	3.63	0.56	ดีมาก	3.85	0.35	ดีมาก

ตารางที่ 2 แสดง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ก่อน และหลังทำกิจกรรมโดยจำแนกเป็นรายข้อ (N=156) (ต่อ)

พฤติกรรมจริยธรรม	ก่อนทำกิจกรรม			หลังทำกิจกรรม		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับ พฤติกรรม	$\bar{x}$	S.D	ระดับ พฤติกรรม
มีระเบียบวินัยและซื่อสัตย์						
11. ปฏิบัติตนตามระเบียบของวิทยาลัยฯ และระเบียบ ข้อบังคับของสังคม	3.63	0.56	ดีมาก	3.85	0.35	ดีมาก
12. สร้างสรรค์ผลงานด้วยความสามารถของตนเอง ไม่นำผลงานของบุคคลอื่นมาเป็นของตน	3.14	0.71	ดี	3.51	0.55	มาก
	3.60	0.55	ดีมาก	3.77	0.42	ดีมาก
13. รักษาคำพูดและการกระทำของตนเอง	3.49	0.56	ดีมาก	3.77	0.42	ดีมาก
14. รายงาน/แสดงข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริง	3.58	0.61	ดีมาก	3.81	0.41	ดีมาก
15. พูดและปฏิบัติความจริงทั้งต่อหน้าและลับหลัง	3.57	0.51	ดีมาก	3.78	0.41	ดีมาก
16. ดำรงตนอยู่ในหลักศีลธรรมอันดี เป็นแบบอย่างที่ดี	3.49	0.61	ดีมาก	3.73	0.45	ดีมาก
17. ดูแลสุขภาพตนเองอย่างสม่ำเสมอ	3.17	0.73	ดี	3.43	0.64	ดีมาก
18. ดำเนินชีวิตด้วยความประหยัด เลือกใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	3.00	0.75	ดี	3.40	0.61	ดีมาก
19. ใส่ใจ กระตือรือร้นในการเรียนรู้และการทำงาน	3.14	0.70	ดี	3.69	0.50	ดีมาก
20. แสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นทั้งกาย วาจา ด้วยความสุภาพ นุ่มนวล	3.29	0.67	ดีมาก	3.65	0.52	ดีมาก
21. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุข	3.50	0.56	ดีมาก	3.82	0.40	ดีมาก
22. คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น/แสดงความเห็นอกเห็นใจ อยู่เป็นเพื่อน/ปลอบใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์	3.43	0.64	ดีมาก	3.79	0.44	ดีมาก

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ก่อนเรียนและหลังทำกิจกรรม

ตัวแปรตาม	$\bar{x}$	S.D	t	df	Sig.(2-tailed)
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลก่อนทำกิจกรรม	3.37	0.37	17.75	155	.000
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลังทำกิจกรรม	3.72	0.25			

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมก่อนและหลังทำกิจกรรม

การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระหว่างก่อนและหลังทำกิจกรรม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมจริยธรรมหลังทำกิจกรรมมากกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ($p = .000$)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า มีประเด็นที่มีความสำคัญในส่วนของพฤติกรรมจริยธรรมที่น่าสนใจต่อการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยพบว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลหลังเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งกิจกรรมที่เน้นเรื่องความรับผิดชอบได้แก่ การบันทึกสมุดความดีที่มอบหมายให้เด็กฯ รับผิดชอบต่อบันทึกของตนเองและนำมาส่งในครั้งสุดท้ายพบว่านักเรียนเกือบทุกคนบันทึกมาส่งส่วนคนที่ไม่ได้นำมาส่งก็ให้อธิบายเหตุผลที่ไม่ได้ทำ และกิจกรรมการแยกขยะที่ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ยังทำให้ฝึกความมีระเบียบวินัยใน

ตนเอง ดังนั้นเมื่อถอดบทเรียนจึงทำให้นักศึกษาพยาบาลสะท้อนคิดกับตนเองว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่จำเป็นทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาลถูกคาดหวังว่าต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติ มีจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของสังคมโดยรวม⁷ ดังที่ มณี อาภาวรรณทิกุล, วรณภา ประไพพานิช, สุภาณี เสนาดีสัย และ พิศสมัย อรทัย⁸ กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่องจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลไทย ตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ด้วยภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล และเป็นภาระที่หนักมาก เพราะต้องรับผิดชอบต่อชีวิตของมนุษย์ ต้องทำให้ผู้ป่วยที่อยู่ในความดูแลปลอดภัยและได้รับการดูแลที่ดีที่สุด ดังนั้นพฤติกรรมจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบจึงมีความสำคัญ แต่ในทางตรงกันข้าม จิตติพร พิษผล (ศรีษะเกษ) และคณะ⁹ ได้ทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานระหว่างโรงพยาบาลศูนย์กับโรงพยาบาลชุมชน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมจริยธรรมวิชาชีพที่พยาบาลวิชาชีพแผนกผู้ป่วยในควรปรับปรุงของโรงพยาบาล

ทั้ง 2 แห่ง คือด้านความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนผู้รับบริการมีจำนวนมากประกอบกับจำนวนพยาบาลมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้รับบริการจึงทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นได้

อย่างไรก็ตามวิชาชีพพยาบาลได้ถูกกำหนดให้ปฏิบัติตามการบริการพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นมาตรฐานที่คอยควบคุมความประพฤติของพยาบาลให้ปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างถูกต้อง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณพยาบาลจึงเป็นการแสดงพฤติกรรมด้านจริยธรรมของพยาบาล ซึ่งจะช่วยให้พยาบาลทำงานอย่างมีคุณภาพ เกิดความปลอดภัย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นของสังคมต่อวิชาชีพพยาบาล จากข้อกำหนดดังกล่าว จึงทำให้พฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤนาท ยืนยง¹⁰ ที่พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยรวมของพยาบาลวิชาชีพในความคิดเห็นของผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมจริยธรรมที่พยาบาลควรมีคือด้านความรับผิดชอบ ซึ่งพิศสมัย อรทัย และ เพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก¹¹ ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ความรับผิดชอบเชิงวิชาชีพ รองลงมาคือ ความเอื้ออาทร ความร่วมมือ ความยุติธรรม ความมีกาลเทศะ ความเมตตา กรุณา ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย และความตรงต่อเวลา ตามลำดับ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่านักศึกษารับรู้ว่าตนเองมีความมีระเบียบวินัยและรู้จักเสียสละมากขึ้นจากกิจกรรมหนูน้อยผู้เสียสละวาดรูปปันสีและกิจกรรมเด็กไทยตรงต่อ

เวลารักษา วินัย เพราะค่าคะแนนเฉลี่ยข้อการสร้างสรรค์ผลงานด้วยความสามารถของตนเองไม่นำผลงานของบุคคลอื่นมาเป็นของตน ซึ่งอยู่ในด้านความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยที่สูงรองจากการยอมรับผลการกระทำของตนเองในด้านความรับผิดชอบ

นอกจากนี้การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็ยังเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญสำหรับการเป็นวิชาชีพพยาบาลมาก ดังที่ผลการวิจัยได้สรุปว่านักศึกษามีพฤติกรรมจริยธรรมด้านการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับมากเช่นกันซึ่งจัดให้มีความสำคัญรองจากความรับผิดชอบ เนื่องจากพยาบาลจะต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งการเจ็บป่วยของบุคคลนอกจากการเจ็บป่วยทางกายที่สามารถอธิบายได้ด้วยหลักทางวิทยาศาสตร์แล้ว ยังมีการเจ็บป่วยทางใจที่มีความซับซ้อน พยาบาลต้องอาศัยหลักการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ซึ่ง วรณยูพา รอยกุลเจริญ¹² ยังกล่าวอีกว่าหลักการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ไม่ได้มีความแตกต่างจากการปฏิบัติที่พยาบาลพึงกระทำอยู่ตอนนี้เพียงแค่เป็นการเพิ่มการให้คุณค่าและทำความเข้าใจผู้ป่วยในฐานะมนุษย์ ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล นั่นคือการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วยซึ่งมีความสำคัญในการปฏิบัติทางจริยธรรมของพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักทางจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลที่ สิวลีศิริไล¹ ได้กล่าวไว้ว่าพยาบาลจะต้องมีพื้นฐานทางจริยธรรมในเรื่องของความเอื้ออาทร เคารพในคุณค่าของบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลจึงเห็นความสำคัญของการมีพฤติกรรม

เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

จากการเปรียบเทียบผลการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเรียนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจมีเหตุผลมาจากการที่บุคคลจะถูกพัฒนาพฤติกรรมได้นั้นมาจากการเรียนรู้ทางสติปัญญา และสิ่งแวดล้อมรอบข้างกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ซึ่งผลที่ได้สามารถสนับสนุนทฤษฎีของโคลเบอร์ก¹³ ที่เชื่อว่ามนุษย์สามารถเรียนโดยการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และสิ่งแวดล้อมได้ ย่อมมาจากการพัฒนาทางสติปัญญาของมนุษย์แบบค่อยเป็นค่อยไปตามวุฒิภาวะ และโคลเบอร์กยังเชื่ออีกว่าสิ่งแวดล้อมต่างๆ รวมไปถึงกาลเวลามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์ เพราะจริยธรรมเกิดจากการไตร่ตรองทางสติปัญญาแล้ว ดังนั้นเมื่อมนุษย์มีการพัฒนาด้านการเรียนรู้มากขึ้น สติปัญญาก็ย่อมมีมากขึ้นเช่นกันจริยธรรมก็จะถูกพัฒนาขึ้นไปด้วย

ผลของการพัฒนาจริยธรรมในนักศึกษาพยาบาลโดยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการให้บริการวิชาการ จากการจัดกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคม ในโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเด็กไทย ผลการจัดกิจกรรมพบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้ทำกิจกรรมบริการวิชาการ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมของตนเองจากการทำกิจกรรมว่าสามารถพัฒนาให้ตนเองมีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้นจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรม เพราะในระยะที่ 3 ของการทำกิจกรรมนักศึกษาได้มีโอกาสสะท้อนคิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมและวิเคราะห์แนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง ดังนั้นจึงควรจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมในการ

ประกอบวิชาชีพพยาบาลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจุบันนี้โลกมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารที่ไร้พรมแดน การใช้เทคโนโลยีมากกว่าการใช้แรงงานจากมนุษย์ หรือแม้กระทั่งในทางการแพทย์ก็มีวิธีการรักษาโรคที่ซับซ้อนได้ดีมากยิ่งขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เข้ามาช่วยในการเฝ้าระวังรักษาให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในทางกลับกันเทคโนโลยีเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือสัมพันธภาพระหว่างบุคลากรทางการแพทย์กับผู้ป่วยขาดหายไป ดังนั้น สถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรเหล่านี้จึงจำเป็นต้องเห็นความสำคัญของการปลูกฝังจริยธรรมให้กับนิสิต/นักศึกษา และนอกจากนี้ในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ยังมีสิ่งที่ผู้เรียนต้องการมากขึ้นและคาดหวังที่จะได้จากการเรียนคือ ทักษะที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยายจะถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น¹⁴ และเมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน การบูรณาการจึงมีความจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนพยาบาลให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งจากการจัดกิจกรรมบริการวิชาการพบว่าการเรียนรู้จากสภาพจริงสามารถทำให้นักศึกษาได้เกิดคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยใช้กระบวนการคิดไตร่ตรองว่าเหตุการณ์ไหนควรประพฤติแบบไหน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี นอกจากนี้การออกแบบการเรียนแบบบูรณาการโดยใช้โครงการเป็นสื่อในการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดและสามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาในบทเรียนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับผล

การวิจัยของ ทิพย์วัลย์ อภิวัฒน์นันท์¹⁵ ได้ศึกษาการพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีคะแนนผ่านเกณฑ์การเรียนรู้โดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการสามารถส่งเสริมผู้เรียนได้ดีในด้านการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะชีวิต เช่น ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดที่หลากหลาย สรุปแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างมีเหตุผล สามารถปรับเจตคติในการทำงานเป็นทีม และจินตนาศ โกลสินาวิจิตร¹⁶ ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อปลูกฝังพฤติกรรมการดูแลอย่างเอื้ออาทรของนักศึกษาพยาบาล โดยวัดพฤติกรรมก่อนเรียนและหลังเรียน 1 เดือน พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลอย่างเอื้ออาทรที่นักศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยมีค่าสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนในทุกด้าน จะเห็น

ได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสามารถพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีและสร้างความตระหนักให้กับนักศึกษามากขึ้นในการปรับพฤติกรรมจริยธรรมของตนเองให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการกับการบริการวิชาการสามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลได้เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเองในสถานการณ์จริงและควรวิเคราะห์ผลของการทำกิจกรรมด้วยวิธีการสะท้อนคิดซึ่งทำให้นักศึกษาเกิดความตระหนักและปรับพฤติกรรมตนเองไปในทางที่ดีขึ้น

2. ควรทำการศึกษาเชิงทดลองในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้ผู้ที่นำวิจัยไปใช้สามารถนำรูปแบบที่ผ่านการศึกษาอย่างเป็นระบบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. Sirilai S. Ethics for nurses. 12th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House; 2012. (in Thai)
2. Sngounsiritham U, Sirikamon S. Ethical behaviors of professional nurses. Chiang Mai: Siampimnana; 2015. (in Thai)
3. Meejarean W. nursing students' perception of ethical teaching, moral dilemma and problem solving at Boromarajonani College of Nursing, Saraburi. Bangkok: The office of the National Research Council of Thailand; 2004. (in Thai)
4. Auntivarothai P. Ethics and moral development: from policy to practice. Journal of Moral and Virtue 2006;1(1):107-16. (in Thai)
5. Sammawart S, Chanpulekasa PA. Social volunteer project: moral and ethical improvement in nursing students. Ramathibodi Nursing Journal 2010;16(3):341-9. (in Thai)
6. Nakorn NS. Guidelines of cultivating moral and social responsibility through community academic service. Journal of Moral and Virtue 2013;2(1):111-27. (in Thai)
7. Thailand Nursing Council. Nurse professional ethics [Internet]. 2008 [cited 2015 Jul 20]. Available from <http://www.tnmc.or.th/>
8. Arpananthikul M, Prapaipanich V, Senadisai S, Orathai, P. Nursing administrators' perception of Thai registered nurses' professional ethics. Thai Journal of Nursing Council 2014;29(2):5-20. (in Thai)
9. Puchpol J, Sukupanyarak M, Kongkam K, Kulju A, Anuthat S, Poupan K. Ethics of register nurses in Buddhachinaraj Phitsanulok hospital and community hospitals at Phitsanulok. APHEIT Journal 2012;2(2):36-46. (in Thai)
10. Yeanyong N. Ethics behaviors of nurses professional. Pathumthani University Academic Journal 2009;1(1):110-23. (in Thai)
11. Orathai P, Kerdonfag P. Development of the moral virtue indicators for nursing students. Ramathibodi Nursing Journal 2010;16(3):350-63. (in Thai)
12. Roikuljarean W. Nursing practice [Internet]. 2015 [cited 2015 Jul 20]. Available from <http://www.pmsnurse.com>
13. Popatthanachai O. Ethics for nursing. 2nd ed. Nonthaburi: Welfare Academic Praboro-marajchanok Institute; 2007. (in Thai)

14. Wongyai W, Marut P. From core curriculum to curriculum school: new learning process. 5th ed. Bangkok: Charansanitwong printing; 2011. (in Thai)
15. Apiwattananun T. Developing students' competency through learning activities focused on integrated learning program in general psychology course, north eastern university. Journal of Behavioral Science 2010;16(2):83-95. (in Thai)
16. Koson C. Developed learning program by integrated Buddha for caring behaviors in nursing students [Dissertation]. Bangkok. Srinakharinwirot University; 2008. (in Thai)